

authoritate commoveretur. Nec enim ullis traditionibus assensum fidei præstare tenemur, nisi fuerint in Ecclesia receptæ, & observatæ. P. Suar. d. disp. 5. sect. 4. num. 7.

Ad Num. 2.

19 Est apud Theologos frequens, & indubitata conclusio, quam D. Covar. in presenti nos docet, nempe nec Ecclesiam, nec Summum ejus Antistitem posse novos Fidei articulos introducere, aut statuere aliquam propositionem de fide tenendam, quæ antea talis non esset. Ita P. Suar. de Fidei disp. 3. sect. 11. num. 4. P. Valent. d. lib. 8. cap. 3. vers. lam verò. P. Hurtad. de Mendoza tract. de Fide, disp. 7. sect. 3. §. 80. nam ut hic ait eadem disp. sect. 2. num. 17. Ecclesiæ definitio non est divina revelatio, sed revelationis testimonium. Quid autem operetur autoritas Ecclesiæ declarantis aliquid de Fide, tradidit ex Molina P. Suar. ubi proxime. ibi: Quod si inquiratur, quid nobis conferat Ecclesiæ definitio, responderet (scilicet Molina,) ut nobis cerio constet, illud esse de Fide certum, saltem mediata: nam Spiritus Sanctus non assistit Ecclesiæ, ut aliquid efficiat de Fide, quod antea non erat, sed ut non erret quando declarat, quid sit de Fide mediata, vel immediata. Idem Suar. dicta sect. 11. num. 11. in fin. asserit, Ecclesiam sua definitione efficere, ut aliquid sit nunc de explicita & formali Fide, quod antea non erat.

20 Verum hæc restringenda sunt ad Fidei nostræ articulos ac mysteria, alias enim contingere potest, ut nunc post Ecclesiæ definitionem aliquid de Fide sit tenendum, quod ante illam non erat, ut observat P. Valent. sup. d. cap. 3. vers. lam quod, cujus assertionis exemplum expendit in Sanctorum canonizatione; nam juxta veram, ac communem sententiam, quam plurimorum autoritate comprobavimus supra, lib. 1. cap. 10. n. 49. Pontifex in illa errare non potest, quo admisso post Ecclesiæ definitionem est de Fide eum æterna beatitudine gaudere, quem ipsa in numerum Sanctorum retulit, quod quidem antea tale non erat. Aliud præterea exemplum hujus veritatis adduci posset de libris sacris, qui aliquando canonici non habebantur; etenim postquam constituti sunt intra canonem divinatorum voluminum, est de Fide illos Spiritu Sancto dictante conscriptos esse, infallibilemque veritatem continere, quod ante Ecclesiæ approbationem de Fide non fuit. Vide infra, num. 22.

Ibi: Ecclesia verò licet non possit facere, quod quadam, &c.

21 Eadem ratione, qua Ecclesia nequit efficere aliquid de Fide, quod ad illam antea non spectabat, non valebit decernere propositionem aliquam esse hæreticam, quæ prius hæresim non continebat; quia de natura hæresis est, quod opponatur Catholicæ veritati. Farinac. d. §. 1. num. 3. cum seqq. Sanch. in Decalog. lib. 2. cap. 7. à princ. & cum pluribus alijs est prænotatum supra, lib. 13. cap. 1. num. 7. Unde ut assertio quævis hæretica constituat nunc, quæ talis antea non erat, necessario desideratur, quod Ecclesia propositionem contrariam de Fide definjat, cui ista adversetur; hoc Ecclesia efficere non valet: ergo neque illud, idest hæreticam assertionem aliquam decernere, quæ Fidei Catholicæ non opponebatur. Et hanc

conclusionem cum D. Covar. sustinent Guttier. d. q. 32. num. 45. Param. de Origin. & progressu S. Inquisitionis, lib. 3. tit. de hæresi, n. 14.

Hæc autem resolutio eidem limitationi subji- 22 cienda est, cui præcedentem subjecimus supra, n. 20. nam qui ante canonizationem cujusvis Sancti asseveraret eum æternæ damnationi deditum, hæresim non contraheret; secus si postea supposita doctrinâ, quod error Pontificis in his intervenire nequit. Similiter hæretica propositio non esset, quod libri Esther, Tobie, & alii, qui dubiæ fidei habebantur, divina carebant autoritate antequam ab Ecclesia in canone sacrorum voluminum constituerentur; hodie verò aliud esset dicendum, etenim ex his thesibus neutra sacra Pagina testimonio, aut traditioni in Ecclesia receptæ, ac constanti refragatur; at post Sedis Apostolicæ decretum utraque est adversus Ecclesiæ autoritatem, & ut hæretica damnari debet; quia supponit eam in his definiendis labi in errorem posse, quod à Catholica deviat veritate; etenim quod errare Ecclesia non valeat, dum libros canonicos declarat, assertum est supra, num. 10. Idem de canonizatione Sanctorum tenent non pauci, quos dedimus supra, d. n. 49. Ad hæc respicere existimandus est D. Covar. in fin. vers. ibi: Potest tamen Ecclesia efficere per ejus in re olim ambigua, & controversa definitionem, &c.

Ibi: Quia nos latebat, an ea esset opinio contraria Fidei.

Vide supra, num. 19. ubi effectus ex Theolo- 23 gis tradidimus; qui ex definitione Ecclesiæ circa res Fidei subsequuntur. Hic autem observare oportet, neminem hæreseos reum fieri, ut pœnas contra hæreticos stabilitas incurrat, nisi qui cognoverit errorem, quem fovet, Catholicæ Fidei refragari, ut videre est apud Farinac. supra, d. §. 1. num. 16. August. Barbof. in collectam, ad Decretal. tit. de hæretic. in rubric. Sanch. d. cap. 7. à princ. & alios quos memoravimus supra, lib. 3. cap. 1. n. 19. Unde cum erranti non liqueat esse de Fide veritatem, quam impugnat, mediante Ecclesiæ declaratione, hæreticus formaliter dici non potest, etsi hæreticalem propositionem materialiter tutetur, sicut D. Covar. rectè monet. Et quavis divinæ revelationes sacris Literis contineantur, quibus omnino fidem adhibere tenemur, opus tamen est, ut Ecclesia eas nobis credendas proponat, quæ est infallibilis regula quoad Fidei dogmata, ut illis prudenter assensum præstemus. P. Hurtado de Mendoza tract. de Fide, disp. 7. sect. 3. §. 80. ibi: Non facit Ecclesia aliquid de Fide, sed exigitur propositio, ut per eam fiat prudenter credibilis revelatio. De quo Valent. sup. lib. 6.

His accedit, quod neque istud, nec aliud cri- 24 men perpetratur sine animo & voluntate sic delinquendi, l. Furtum 37. ff. de usucap. l. Verum 40. ff. de furt. l. Item apud Labeonem 15 §. Si quis virgines, ff. de injur. l. 5. tit. 17. p. 7. cap. Si verò 4. de sentent. excommuni. quibus iuribus aperte probatur ignorantiam facti à delicti pœna excludere, & egregie id docet Greg. Lop. in d. l. 5. gloss. 1. Igitur antequam Ecclesia definjat propositionem aliquam esse de Fide, qui contrarium etiam pertinaci animo sustinuerit, hæretici pœnas non luet, cum animum non habeat contradicendi catholicæ veritati, quanquam non ignoret falsum esse quod sentire se profitetur.

Ibi:

Ibi: Sed quia nomen hoc hæreticorum.

25 De etymologia, & acceptione nominis hæresis, nonnulla præmisimus supra, lib. 3. cap. 1. num. 22. & consulas Farinac. sup. num. 41. Barbof. ubi proxime.

Ibi: Exigit profectò pertinaciam, & rebellionem.

26 Absque pertinacia hæresim non patrari, cum pluribus assertum est supra, d. cap. 1. n. 17. Vide Farinac. Barbof. Sanch. ubi sup. Guttier. d. q. 32. Canteram in 99. crimin. tit. de hæret. à princ. P. Suar. de Fid. disp. 19. sect. 2.

Ibi: Penes Ecclesiam esse potestatem istam declarandi.

27 Cujus declarationi assensum præstari necesse est, quia divina nittitur autoritate ob infallibilem sancti Spiritus assistentiam, qui Ecclesiam in errorem dilabi circa definitiones Fidei nunquam siner. Vide notata supra, lib. 1. cap. 10. n. 5. Hinc provenit, ut si quis post Ecclesiæ decretum quicquam adversus Fidem tenerit, gravissimè delinquat, cum divinæ veritati se opponat, qua propter meritas pœnas dabit, quas ob tantum scelus jura decernunt.

Ibi: Hinc ab hæresis labe qua ex parte.

28 Haud pauci gravissimi viri doctrinâ, ac sancti- 28 moniâ perillustres in diversos errores ceciderunt absque hæresis nota, quos nunc post Ecclesiæ definitionem inter hæreses numerari compertum est. Sic evenit D. Cypriano circa rebaptizandos eos, qui ritè ab hæreticis Baptisma susceperant: & quod mirabilius est, semel atque iterum prolapsus est, eodem D. Cypriano Præside, Concilium Africanum plurium Episcoporum assensu, qui interfuerunt, de quo sup. cap. proximo, num. 21. & observat Hurtad. de Mendoz. d. sect. 3. §. 81. Hodie verò qui idem pertinaciter assereret, ut hæreticus damnaretur, quia ab Ecclesia definitum est, non esse iteranda sic collata Baptismata, sicut nec aliud simile Sacramentum, prout traditur d. c. proximo, n. 16.

Ibi: Erraret equidem quod est ab Ecclesia Catholica.

29 Ecclesia circa res Fidei aliquid definiens est om- 29 nino ab errore immunis ob Spiritus Sancti assistentiam, qui fallere, aut falli non potest, quod plane constat ex traditis supra, lib. 1. c. 10. n. 5. & 47. & sub hoc c. n. 10. 13. & 18. Imò in sola Ecclesia Romana Fidei Regula quaerenda est. Valent. sup. lib. 6. per tot.

Ibi: Potest tamen Ecclesia efficere.

Vide supra, n. 20. & 22. ubi hujus assertionis exempla recensentur.

Vers. Canonicos verò libros ex Gelasio.

30 Canonicorum voluminum catalogus legitur non 30 solum in locis, quorum supra meminimus, n. 3. sed etiam apud D. Aug. lib. 2. de doctr. Christ. cap. 8. D. de Faria Novæ Addit. ad Covar.

Card. Baron. Annal. tom. 6. in fin. ubi de legatione Ecclesiæ Alexand. vers. Confiteor. Azor. p. 1. lib. 8. cap. 1. vers. Quarto queritur. Becan. in analog. veter. & novi Testam. cap. 1. q. 1. num. 1. Sixt. Senens. in Bibliotheca sancta, lib. 1. sect. 1. tit. de varijs supputationibus. Glossa Ordin. Bibl. in principio, ubi de libris Canonicis, vers. Isti sunt, Theatrum vitæ humanæ lit. B, pag. 212.

Catalogus sacrorum voluminum in hunc modum, & ordinem habetur novissimè in Trident. 31 sess. 4. ibi: Testamenti veteris quinque Moysi, id est Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, Josua, Judicum, Ruth, quatuor Aegum, duo Paralipomenon, Esdra primus, & secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Judith, Esther, Job, Psalterium Davidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabole, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Propheta minores, id est Osea, Joel, Amos, Abdias, Jonas, Michæas, Naum, Abacuc, Sophonias, Aggeus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus & secundus. Testamenti novi, quatuor Evangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Joannem, Actus Apostolorum à Luca Evangelista conscripti, quatuordecim Epistola Pauli Apostoli ad Romanos, dua ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, dua ad Thessalonicenses, dua ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli dua, Joannis Apostoli tres, Jacobi Apostoli una, Juda Apostoli una, & Apocalypsis Joannis Apostoli. Qui libri omnes unico volumine, quod Biblia nuncupatur, circumferuntur simul cum libro tertio, & quarto Esdræ, qui sancti canonici non sunt, cum à Concilio in hoc à canone non recensentur.

Vers. Genesis liber unus.

Canon iste recensetur sub Concilio Romano 32 priore sub Gelasio, tom. 3. Concil. pag. 663. in edit. Parisensi anni 1636. Sed ibi trium librorum author Salomon duntaxat asseritur, (quod & D. Covar. infra, vers. Psalmorum liber unus, animadvertit,) qui exprimentur, nempe Proverbia, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, & immediatè subsequuntur Sapientia, & Ecclesiasticus, de quibus est controversia, an fuerint à Salomone conscripti, ut videre est apud D. Covar. infra n. 3. quos quidem codices omnes complectuntur verba illa: Salomonis libri quinque. Hunc Gelasianum catalogum si quis conferat cum præcedenti ex Tridentino transcripto, unicum discrimen tantum inveniet quoad vetus Testamentum, quod scilicet in illo admittuntur duo libri Esdræ, primus & secundus, ut canonici, in isto primus tantummodo, ut legenti patet. Verum hoc ex eo fortè provenit, quod primum librum Esdræ aliqui in primum & secundum dividunt, ut tradit Sixt. Senens. in sua Bibliotheca Sancta, lib. 1. sect. 1. tit. de argument. authorib. & temporib. libror. veter. Testam. sub vers. Esdræ libri duo. Præterea Gelasius librum Jesu Nave vocat, qui in Tridentino Josue nuncupatur, nam hic Latine, ibi Græcè idem nomen expressura est, ut deducitur ex Sixto Senensi ibi proxime, sub vers. Josue. Tandem apud Tridentinum unus ex libris Salomonis dicitur Parabolæ, & apud Romanum in præcitato loco Proverbia.

Vers.